

Short communication

THE CURRENT CONDITION AND PERSPECTIVES FOR DEVELOPMENT OF TOURISM OF THE WESTERN UKRAINIAN BORDERLAND*

Development of tourism of the Western Ukrainian Borderland

NADIJA PRYCIUK

Ivan Franko National University of Lvov, The Faculty of Geography

Mailing Address: Nadija Pryciuk, Ivan Franko National University of Lvov,
41/52 P. Doroszenko Boulevard, 79000 Lvov, Ukraine, tel.: +38 (0322) 394635 or mobile: +380 679220262,
fax: +38 (0322) 722644, e-mail: n_prycjuk@ukr.net

Abstract: In the long history of relations between the two nations, the Polish-Ukrainian borderland has changed its functions a number of times in accordance with political and economic conditions. Currently the border is no longer an impassable barrier, and begins to play an international role.

In order to improve possibilities of tourist operations in the borderland areas, it is necessary to improve transport and infrastructure of border crossings.

The Ukrainian borderland regions – Volhynia and Lvov – represent a significant tourist potential due to their virtues and natural resources as well as numerous historical monuments. Despite that fact, statistics indicate that the natural level of tourist activity is far below a satisfactory level.

It appears necessary to extend the market of tourist and information services, which is likely to be facilitated by development of Polish-Ukrainian enterprises and promoting of local initiatives.

Key words: tourist potential, Western Ukrainian Borderland

The borderland administrative regions – i.e. Lvov and Volhynia oblasts on the Ukrainian side of the border, as well as Lubelskie and Polkarpackie voivodeships on the Polish side of the border are usually referred to as Ukrainian-Polish borderland.

The Ukrainian part of the borderland covers 41977 km², which represents 7% of Ukraine's total area.

Despite the fact the Ukrainian-Polish border is not very long, Poland is the largest western neighbour of Ukraine, not only as far as the size of the country is concerned, but also as far as the economic and demographic potential is concerned.

The borderland relations of Poland and Ukraine have been shaped by numerous factors, including historical and geographical, social and geographical as well as borderland and geographical factors. It is expected that the most important factors in shaping of the borderland relations between the two nations included historical and geographical issues as well as other factors, which at various stages played significant and sometimes intermediate roles. The Ukrainian-Polish border has always been very dynamic, not only due to its location, but also in the sense of existence or lack of barrier between the two countries. The intensiveness of relations between people and their orientation have changed accordingly, and this in turn influenced not only the condition of relations between the countries, but also determined the level of economic development of borderland areas.

The existing border is currently undergoing a change of its functions; it ceases to be a barrier, and begins to act as a means of integration. Thanks to the opening of borders, the magnitude of cross border people traffic has increased, which has resulted in revival of tourist activity in the area of the Ukrainian borderland. However due to the underdevelopment of border infrastructure, the capacity of border crossing is limited, and the financial barriers also influence the cross border traffic. In order to improve this situation, it is necessary to equip the border according to European standards. Therefore, it is necessary to increase the number of border crossings, including tourist footpath crossings; simplify the procedure of customs clearance; improve the quality of transport infrastructure – i.e. improve the technical capabilities of the railways, extend the length of railroads, increase the number of tourist service outlets etc. Currently on the Ukrainian-Polish border there are 5 functioning road border crossings (Dorohusk – Jagodzin, Zosin – Ustilug, Hrebenne – Rava-Ruska, Medyka – Shehynie, Młyny – Krakowiec) as well as 6 railway border crossings (Dorohusk – Jagodzin, Hrubieszów – Izov, Hrebenne – Rava-Ruska, Werchrata – Rava-Ruska, Medyka – Mostyska, Krościenko – Khyriv) [2].

Development of tourism and improvement of tourist infrastructure is the most promising way to revive Ukrainian-Polish relations. The good geographical location of the Ukrainian-Polish border in combination with suitable tourism development potential that is offered by the still unpolluted environment and the cultural richness, provide excellent conditions for development of an extensive network of modern facilities equipped with infrastructure, offering appropriate types of

* Reprint approved by the Author, monographic study "The Place and Role of Tourism in the Social and Economic Strategy of Eastern Poland Voivodeships" published by The Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw, Faculty of Physical Education in Biala Podlaska (2003).

services. This would allow Ukraine to speed up the process of its integration with the European economy through the recreational services market.

The borderland regions have a number of characteristics in common (historical and geographical, national and cultural characteristics etc.). The Volhynia and Lvov oblasts directly border on with a historical and ethnographical part of Ukrainian land, which currently belongs to Poland. This requires strengthening and extension of friendly relations between the bordering lands. The Ukrainian borderland is inhabited by ethnic Poles, as well as many Ukrainians, who were relocated from Ukrainian lands. In Poland there are a lot of Ukrainians and Poles, who come from Volhynia and the area of Lvov, who were relocated after WWII. Both of them are interested in tightening of relations with their motherland, and are largely interested in the land of their ancestors – i.e. their historic motherland. This is why it is necessary to stimulate development of tourism, particularly in borderland areas.

Tourist exchange can become an important factor in mutual understanding of the nations, thus facilitating development of political, economic and cultural cooperation between the nations. In the tourist exchange with Poland, the share of borderland oblasts is quite significant, especially as far as travel tourism is concerned. In this respect the Lvov oblast is the unquestioned leader. It is understandable that it is the geographical location that mostly influences the quantity indicators of the Lvov oblast (Tab. 1).

In the future the tourist industry should start to grow dynamically, becoming one of the most popular and profitable industries of the economy. Development of recreation and tourism might become a source of financial revenue for some towns and cities, as well as a source of income for most people able to work. However, first of all one should emphasise large centres, whose tourism importance will continue to grow over time. This mainly includes the largest centre of Lvov, which at the end of 1998 was registered on UNESCO's list of national heritage, as well as Lutsk – a city, which is the organisational centre of the recreational and tourism system and the main tourist centre of the oblast.

Natural environment values of the Ukrainian borderland include attractive forms of landscape, water, forest and animal

Table 1. Borderland tourist exchange between Ukraine and Poland via tourist companies based in Lvov and Volhynia oblasts between 1999 and 2000

Oblast	Entry				2000 to 1999 %
	1999		2000		
	quantity	%	quantity	%	
Volhynia	31	0.3	334	2.6	1077.4
Lvov	5117	55	7140	57.4	139.5
Ukraine	9302	100	12438	100	133.7
Oblast	Exit				2000 to 1999 %
	1999		2000		
	quantity	%	quantity	%	
Volhynia	84	1.1	900	12.5	1071
Lvov	1439	18.7	1732	24.2	120.4
Ukraine	7703	100	7152	100	92.9

Prepared based on data from Lvov Department for Youth Policy, Tourism and Sport.

resources. Bases on these resources a National Park was established, a state owned strict reservation, 10 partial reservations, numerous wildlife monuments, dendrological parks etc.

As far as sanatorium and spa tourism is concerned, first of all one must mention the Shatsky Lakeland, located in the low land part of the borderland, the hilly Roztochia, and the Lvov part of the Ukrainian Carpathians and the Sub-Carpathian region, where there are a number of sanatoriums and spas. The Lvov oblast alone has over 100 places with mineral therapeutic waters. In the Volhynia oblast there a significant resources of therapeutic peat and mineral waters. However, it must be emphasised that the recreational abilities of the oblasts are poorly utilised, and a number of recreational areas are neglected.

When speaking of tourism resources of the Ukrainian borderland, it is necessary to mention the numerous historical and cultural monuments. Most of tourists visit the Kievan Rus monuments dating back to 9th and 12th centuries – in Volodymyr-Volynskyi; the fortress of Lutsk, palace complexes in

Table 2. Basic data on operations of borderland tourist organisations in Lvov and Volhynia oblasts in 2001

Basic data			Oblast					
			Volhynia oblast		Lvov oblast		Ukraine	
			2000	2001	2000	2001	2000	2001
Number of companies offering tourist services	Units	20	28	189	138	2985	2652	
	%	0.67	1.06	5.58	5.2	100	100	
Number of tourists served	Total	People	73126	47819	118811	110433	2031277	2495277
		Share (%)	3.6	1.92	5.9	4.43	100	100
	Including foreign	People	1793	520	23759	27690	377871	507305
		Share (%)	0.41	0.1	5.42	5.46	100	100
Including Ukrainian tourists	Going abroad	People	3299	1768	28547	25883	285353	346609
		Share (%)	1.03	0.51	8.94	7.47	100	100
	In Ukraine	People	68034	45531	66505	56860	1350774	1641363
		Share (%)	4.7	2.77	4.59	3.46	100	99.98
Number of sightseers	People	18990	25015	64913	61 611	1643955	1874233	
	Share (%)	1.16	1.33	3.95	3.29	100	100	
Number of tourist services providers	Share (%)	0.58	0.46	3.61	3	100	100	
Budget revenue	Thousands of hryvnas	731.16	855.52	44824.1	4494.3	111553	126787	
	Share (%)	0.66	0.67	4.32	3.54	100	100	

Prepared based on data from Lvov Department for Youth Policy, Tourism and Sport.

Lvov oblast; (well renowned architectural and artistic monuments in Zhovkva and Krekhiv, wooden orthodox churches and other local monuments in the area of Yavoriv etc.); churches and orthodox churches of Lvov, as well as wooden sacral and laic architectural monuments in the hilly part of Lvov oblast.

Unfortunately the great heritage of the Ukrainian nation is still not being appropriately popularised.

Despite the numerous objective reasons, international tourism is not playing important role in the economic life of the borderland. On the Polish side of the border the tourist infrastructure has already reached the European level, however on the Ukrainian side of the border, the tourist infrastructure is in dismal condition, which is mainly due to the poor economic situation of Ukraine. Analysis of statistical data confirms the low level of international tourism in the Ukrainian borderland, as well as similar condition of international tourism in entire Ukraine (Tab. 2) [1].

To sum it all up, one must emphasise that in the area of tourism in the Western Ukrainian borderland there are a number of important problems:

- people living in these areas are not ready for recreational entrepreneurship;
- insufficient development of tourism infrastructure of the region, which does not conform to international standards;
- insufficient development of information systems for promotion of the region's recreational and tourist values etc.

In order to solve the abovementioned problems it is necessary to restructure and modernise the existing tourist infrastructure in the Western Ukrainian borderland and improve qualifications of people working in tourism.

Development of tourism should facilitate of joint Polish and Ukrainian tourist enterprises. Such projects should be implemented based on cooperation of borderland oblasts and regions, and should utilise state and foreign investments.

Literature

1. Preyger D., Maliarchuk I. (2001) The development of foreign tourism in Ukraine in the context of expansion of the international transport borders. *Economy of Ukraine*. 6, pp. 20-28. [in Ukrainian]
2. Tucki K. (ed.) (1999) *The Polish-Ukrainian Borderland*, Lublin, p. 9. [in Ukrainian]

STAN OBECNY ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU TURYSTYKI POGRANICZA ZACHODNIO-UKRAIŃSKIEGO*

Rozwój turystyki pogranicza zachodnio-ukraińskiego

NADIJA PRYCIUK

Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franka we Lwowie, Wydział Geografii

Adres do korespondencji: Nadija Pryciuk, Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franka, bulwar P. Doroszenka 41/52, 79000 Lwów, Ukraina, tel.: +38 (0322) 394635 lub kom.: +380 679220262, fax: +38 (0322) 722644, e-mail: n_prycjuk@ukr.net

Streszczenie: Ukraińsko-polskie pogranicze, w długiej historii kontaktów pomiędzy obydwooma narodami, zmieniało swoje funkcje wielokrotnie zgodnie z uwarunkowaniami politycznymi i ekonomicznymi. Obecnie granica przestała być nieprzekraczalną barierą i zaczyna odgrywać integracyjną rolę.

Aby polepszyć możliwości turystycznej eksploatacji terenów przygranicznych, konieczne jest usprawnienie komunikacji i infrastruktury przejść granicznych.

Ukraińskie regiony pogranicza – Wołyń i Lwów – przedstawiają znaczny potencjał turystyczny ze względu na swoje walory i zasoby naturalne oraz liczne zabytki i pomniki historii. Pomimo to, statystyki wskazują na fakt, iż aktualny poziom aktywności turystycznej jest daleki od satysfakcjonującego.

Wydaje się koniecznym znaczne rozszerzenie rynku usług turystycznych i informacyjnych, co możliwe będzie poprzez rozwój ukraińsko-polskich przedsiębiorstw oraz promowanie inicjatyw lokalnych.

Słowa kluczowe: potencjał turystyczny, pogranicze zachodnioukraińskie

Przygraniczne jednostki administracyjne – obwody lwowski i wołyński ze strony ukraińskiej, oraz województwa lubelskie i podkarpackie – po stronie polskiej określane są zazwyczaj jako pogranicze ukraińsko-polskie.

Ukraińska część terytorium przygranicznego zajmuje powierzchnię 41977 km², czyli 7% powierzchni Ukrainy.

Mimo faktu, że granica ukraińsko-polska nie jest najdłuższa, Polska jest największym zachodnim sąsiadem Ukrainy nie tylko pod względem powierzchni, lecz także pod względem potencjału gospodarczego i demograficznego.

Pograniczne więzi Ukrainy i Polski kształtowały się pod wpływem wielu czynników: historyczno-geograficznych, społeczno-geograficznych oraz pograniczno-geograficznych. Przypuszcza się, że decydujący wpływ na kształtowanie więzi przygranicznych pomiędzy obydwooma krajami miały przesłanki historyczno-geograficzne oraz inne czynniki, które na poszczególnych etapach historii odgrywały istotną, a czasem pośrednią rolę. Ukraińsko-polska granica była zawsze dość dynamiczna nie tylko ze względu na to gdzie ona przebiegała, ale też w sensie istnienia lub braku bariery między krajami. Odpowiednio zmieniała się intensywność kontaktów międzyludzkich oraz ich ukierunkowanie, a to z kolei wpływało nie tylko na stan więzi międzypaństwowych, ale też określało poziom rozwoju gospodarczego obszarów przygranicznych.

Obecna granica znajduje się w trakcie zmiany swych funkcji, przestaje być barierą, a zaczyna pełnić funkcję integracyjną. W warunkach otwartości granic wzrósł ruch ludności przez granicę, co w znacznym stopniu przyczyniło się do ożywienia działalności turystycznej na obszarze Ukraińskiego pogranicza. Zbyt słaby rozwój infrastruktury granicznej, ograniczona zdolność przepustowa przejść granicznych, bariery finansowe wpływają jednak na ruch transgraniczny. Aby

polepszyć tę sytuację konieczne staje się wyposażenie granicy wedle standardów europejskich. W tym celu należy zwiększyć liczbę przejść granicznych, w tym pieszych przejść turystycznych; uprościć procedurę odprawy celnej; polepszyć jakość infrastruktury transportowej, a więc powiększyć techniczne możliwości kolei, zwiększyć długość dróg kolejowych, zwiększyć ilość punktów obsługi turystów itp. Na pograniczu ukraińsko-polskim czynnych jest obecnie 5 przejść drogowych (Dorohusk – Jagodzin, Zosin – Uściług, Hrebenne – Rawa-Ruska, Medyka – Szegini, Młyny – Krakowiec) oraz 6 kolejowych (Dorohusk – Jagodzin, Hrubieszów – Izów, Hrebenne – Rawa-Ruska, Werchrata – Rawa-Ruska, Medyka – Mościska, Krościenko – Chyrów) [2].

Rozwój turystyki oraz rozbudowa infrastruktury turystycznej to najbardziej obiecujący kierunek ożywienia więzi ukraińsko-polskich. Korzystne położenie geograficzne ukraińskiego pogranicza w połączeniu z odpowiednim potencjałem rozwoju turystyki, wynikającym ze stosunkowo nieskażonego jeszcze środowiska, oraz bogactwo kulturowe, stwarzają sprzyjające przesłanki do kształtowania dobrze rozwiniętej sieci obiektów rekreacyjnych wyposażonych w nowoczesną infrastrukturę, wraz z odpowiednią sferą usług. Pozwoliłoby to przyspieszyć proces integracji Ukrainy z gospodarką europejską właśnie poprzez rynek usług rekreacyjnych.

Regiony przygraniczne posiadają wiele wspólnych cech (historyczno-geograficznych, narodowo-kulturowych itp.). Obwody Wołyński i Lwowski graniczą bezpośrednio z częścią historyczno-etnograficznych ziem ukraińskich, które obecnie należą do Polski. Wymaga to umocnienia i rozszerzenia przyjaznych stosunków między graniczącymi ze sobą obszarami. Na terytorium ukraińskiego pogranicza mieszkają etniczni Polacy, a także wielu Ukraińców, którzy byli przesiedleni z etnicznych ziem ukraińskich. W Polsce odpowiednio zamieszkuje duża liczba etnicznych Ukraińców oraz Polaków pochodzących z Wołynia i Ziemi Lwowskiej, przesiedlonych po II

* Przedruk za zgodą Autora z opracowania monograficznego pt.: „Miejsce i rola turystyki w strategii społeczno-gospodarczej województw wschodniej Polski” wydane go przez AWF J. Piłsudskiego w Warszawie, ZWWF w Białej Podlaskiej (2003).

wojnie światowej. Jedni i drudzy zainteresowani są zacieśnianiem kontaktów z krajem ojczystym i wykazują zrozumiałe zainteresowanie ziemią swych przodków – historyczną ojczyzną. Dlatego obecnie konieczna jest stymulacja rozwoju turystyki szczególnie na obszarach przygranicznych.

Wymiana turystyczna może stać się ważnym czynnikiem porozumienia wzajemnego obu narodów, sprzyjając tym samym rozwojowi współpracy politycznej, gospodarczej i kulturalnej między państwami. W wymianie turystycznej z Polską udział ruchu turystycznego przygranicznych obwodów jest znaczący, szczególnie jeśli chodzi o turystykę wyjazdową. Na pierwszym miejscu należy wymienić obwód Lwowski. Zrozumiałe, że podstawowym czynnikiem wpływającym na wskaźniki ilościowe obwodu Lwowskiego jest jego położenie geograficzne (Tab. 1).

W przyszłości przemysł turystyczny powinien zacząć dynamicznie rozwijać się i stać się jedną z najbardziej popularnych i zyskownych branż gospodarki. Rozwój rekreacji i turystyki może stać się dla niektórych miejscowości i regionów głównym źródłem wpływów finansowych, a także źródłem dochodów większości ludzi zdolnych do pracy. Przede wszystkim należy jednak wyróżnić tu, te duże ośrodki, których znaczenie turystyczne z czasem będzie coraz bardziej wzrastać. Chodzi więc o największy ośrodek – Lwów wpisany pod koniec 1998 roku na listę dziedzictwa kulturowego UNESCO, a także o Łuck – miasto będące jednocześnie jądrem organizacyjnym obwodowego systemu rekreacyjno-turystycznego oraz głównym ośrodkiem turystycznym obwodu.

Do walorów przyrodniczych ukraińskiego pogranicza należy zaliczyć atrakcyjne formy rzeźby powierzchni, zasoby wodne, leśne, roślinne i zwierzęce. Posłużyły one jako podstawa do utworzenia jednego Parku Narodowego, państwowego rezerwatu ścisłego, 10 rezerwatów częściowych, licznych pomników przyrody, parków dendrologicznych itp.

W zakresie turystyki sanatoryjno-uzdrowiskowej i rekreacyjnej należy wymienić w pierwszej kolejności Pojezierze Szackie znajdujące się w nizinnej części pogranicza, pagórkowate pasmo Roztocza, a także lwowską część Karpat Ukraińskich i Podkarpacia, gdzie znajduje się wiele sanatoriów

Tabela 1. Przygraniczna wymiana turystyczna Ukrainy z Polską, za pośrednictwem firm turystycznych obwodów Lwowskiego i Wołyńskiego w latach 1999-2000

Nazwa obwodu	Wjazd				2000 r. do 1999 r. %
	1999 r.		2000 r.		
	ilość	%	ilość	%	
Wołyński	31	0,3	334	2,6	1077,4
Lwowski	5117	55	7140	57,4	139,5
Ukraina	9302	100	12438	100	133,7
Nazwa obwodu	Wyjazd				2000 r. do 1999 r. %
	1999 r.		2000 r.		
	ilość	%	ilość	%	
Wołyński	84	1,1	900	12,5	1071
Lwowski	1439	18,7	1732	24,2	120,4
Ukraina	7703	100	7152	100	92,9

Zestawiono na podstawie danych Lwowskiego Wydziału Polityki Młodzieżowej, Turystyki i Sportu.

i uzdrowisk. Tylko obwód Lwowski liczy ponad 100 punktów posiadających lecznicze wody mineralne. W obwodzie Wołyńskim udokumentowane są znaczne zasoby borowin torfowych i wód mineralnych. Jednocześnie należy jednak zaznaczyć, że możliwości rekreacyjne obwodów wykorzystywane są zbyt słabo, a szereg obszarów rekreacyjnych jest zaniedbanych.

Mówiąc o walorach turystycznych pogranicza ukraińskiego nie można pominąć licznych zabytków historyczno-kulturowych. Najwięcej turystów zwiedza zabytki z czasów Rusi Kijowskiej z IX-XII wieku we Włodzimierzu Wołyńskim; mury obronne (forteca w Łucku), zespoły pałacowe w obwodzie Lwowskim; (znane powszechnie zabytki architektury i sztuki w Żółkwi i w Krechowie, drewniane cerkwie oraz inne zabytki gospodarcze okolic Jaworowa itp.); kościoły i cerkwie Lwowa, a także zabytki sakralnej i świeckiej architektury drewnianej w górskiej części obwodu Lwowskiego.

Tabela 2. Podstawowe dane o działalności przygranicznych organizacji turystycznych w obwodach Lwowskim i Wołyńskim w roku 2001

Podstawowe dane		Nazwa obwodu						
		Obwód Wołyński		Obwód Lwowski		Ukraina		
		2000 r.	2001 r.	2000 r.	2001 r.	2000 r.	2001 r.	
Ilość firm (przedsiębiorstw) udostępniających usługi turystyczne	Jednostek	20	28	189	138	2985	2652	
	%	0,67	1,06	5,58	5,2	100	100	
Liczba obsłużonych turystów	Ogółem	Osób	73126	47819	118811	110433	2031277	2495277
		Udział (%)	3,6	1,92	5,9	4,43	100	100
	W tym zagranicznych	Osób	1793	520	23759	27690	377871	507305
		Udział (%)	0,41	0,1	5,42	5,46	100	100
W tym ukraińskich	Odprawieni za granicę	Osób	3299	1768	28547	25883	285353	346609
		Udział (%)	1,03	0,51	8,94	7,47	100	100
	Po Ukrainie	Osób	68034	45531	66505	56860	1350774	1641363
		Udział (%)	4,7	2,77	4,59	3,46	100	99,98
Liczba wycieczkowiczów	Osób	18990	25015	64913	61 611	1643955	1874233	
	Udział (%)	1,16	1,33	3,95	3,29	100	100	
Ilość udostępniających usługi turystyczne	Udział (%)	0,58	0,46	3,61	3	100	100	
Wpływy do budżetu	Tys. hrywien	731,16	855,52	44824,1	4494,3	111553	126787	
	Udział (%)	0,66	0,67	4,32	3,54	100	100	

Zestawiono na podstawie danych Lwowskiego Wydziału Polityki Młodzieżowej, Turystyki i Sportu.

Niestety wciąż jeszcze to ogromne dziedzictwo kulturowe narodu ukraińskiego nie jest obecnie we właściwy sposób popularyzowane.

Mimo istnienia tak wielu przesłanek obiektywnych, turystyka międzynarodowa niestety nie odgrywa jeszcze należytej roli w życiu gospodarczym pogranicza. Jeżeli ze strony polskiej infrastruktura turystyczna osiągnęła już poziom europejski, to po stronie ukraińskiego pogranicza przeżywa nie najlepsze czasy w związku z trudną sytuacją ekonomiczną na Ukrainie. Analiza danych statystycznych potwierdza niski poziom rozwoju turystyki międzynarodowej na terytorium pogranicza ukraińskiego, jak też w ostatnich latach ogółem na Ukrainie (Tab. 2) [1].

Podsumowując, należy zaznaczyć, że w sferze turystyki pogranicza zachodnio-ukraińskiego istnieje obecnie szereg ważnych problemów:

- mieszkańcy tych terenów nie są gotowi do przedsiębiorczości rekreacyjnej;
- niedostateczny rozwój infrastruktury turystycznej regionu, nie odpowiadający standardom światowym;
- niedostateczny rozwój systemów informacyjnych służących propagowaniu walorów rekreacyjno-turystycznych regionu itp.

Aby rozwiązać poruszane powyżej problemy konieczna jest restrukturyzacja oraz modernizacja istniejącej infrastruktury turystycznej zachodniego ukraińskiego pogranicza oraz podwyższenie kwalifikacji pracowników branży turystycznej.

Rozwój turystyki winien pozwolić na przyspieszenie utworzenia wspólnych ukraińsko-polskich przedsiębiorstw turystycznych. Te przedsięwzięcia powinny być realizowane na płaszczyźnie współpracy przygranicznych obwodów i rejonów z wykorzystaniem inwestycji państwowych i zagranicznych.

Piśmiennictwo

1. Preyger D., Maliarchuk I. (2001) Rozvitok inozemnego turizmu v Ukrayini v konteksti rozbudovi mihznarodnykh transportnykh kordoniv. *Ekonomika Ukrayiny*, 6, s. 20-28.
2. Tucki K. (red.) (1999) *Polsko-ukrayinske prikordonnyia*. Lublin, s. 9.